

Poverty as covered in the election bulletins during the 7 June Elections

7 Haziran Seçimleri'nde parti bildirgelerine yansıyan yoksulluk

Kaan Taşbaşı¹

Abstract

Media has been the sole instrument of construing, representation and discussion of the economic and political issues. That is why it has a critical role in constituting the social and cultural order. In this context, this study starts from the premise that media has also a role in framing poverty and its social perception. While social problems are framed in the media within the confines of the dominant ideology, handling of the poverty issue cannot be taken out of the portrayal. Poverty finds itself a place in the media mostly through stereotyping, and there exist a view that poverty stems from the poor themselves. Personalizing poverty in the framework of individual stories, makes the whole that the poverty is embedded invisible and eliminates the context.

To further investigate this role, firstly, election bulletins prepared by the political parties which participated in the June 2015 elections in Turkey are reviewed in terms of the parties' policy suggestions to solve the problems of the poor and/or poverty. Then the review is expanded by screening of *Hürriyet*, *Sabah* and *Cumhuriyet* dailies.

Keywords: Media and Poverty; Inequality; Social Policy; Political Communication; Political Economy.

(Extended English abstract is at the end of this document)

Özet

Medya, ekonomik ve siyasal alana verilen anlamların, temsilinin ve tartışılmasının yegâne aracı sıfatını taşımıştır. Bu nedenle de, medyanın toplumsal ve kültürel düzenin oluşumunda da kritik bir rolü olmuştur. Bu bağlamda medyanın yoksulluğun çerçevelenmesi ve toplumsal alımlanmasında da belirleyiciliği vardır. Toplumsal sorunlar, medyada egemen ideolojinin çizdiği sınırlar içinde yer alıp çerçevelenirken, yoksulluğun ele alınışı da bu genel çerçevenin dışına çıkamamaktadır. Yoksulluk medyada stereotipleştirmeler üzerinden karşılık bulmakta, yoksulluğun kaynağının bizatihi yoksulların kendileri olduğu yönünde bir kabul ve bakış bulunmaktadır. Yoksulluğun bireysel öyküler çerçevesinde kişiselleştirilmesi, yoksulluğun boy verdiği geniş zemini görünmez kılmakta ve bağlamını ortadan kaldırmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle yoksulluk tanımlamaları ele alınmış ve Türkiye'de yoksulluk meselesi özetlenmiştir. Daha sonra yoksulluk-medya ilişkisi açıklanmış, 7 Haziran Seçimleri'ne katılan ve Meclis'te grubu bulunan partilerin seçim bildirgelerinde yoksulluk meselesinin yer alış biçimi ve seçim bildirgelerinden günlük ulusal gazetelere (*Hürriyet*, *Sabah*, *Cumhuriyet*) yansıyanlar incelenerek, iki veri kümesi arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Medya ve Yoksulluk; Eşitsizlik; Sosyal Politika; Siyasal İletişim; Ekonomi Politik.

¹ Assistant Prof., Yeditepe University, Faculty of Communication, Department of Radio Television Cinema, Istanbul, Turkey, ktasbasi@yeditepe.edu.tr

Giriş

Türk Dil Kurumu (TDK) yoksulluğu “*yoksul olma durumu, yoksuzluk, varyetsizlik, sefillik, sefalet, fakirlik*” olarak, yoksulu ise “*geçinmekte çok sıkıntı çeken (kimse, toplum, ülke), yoksuz, varlıksız, varyetsiz, fakir, fukara, zengin, varsul karşıtı*” olarak tanımlamaktadır (www.tdk.gov.tr). Sözcüğün, sözlük karşılığındaki çeşitlilikle sosyal bilimler literatüründeki çeşitlilik arasında da büyük ölçüde örtüşmeden söz edilebilir. Yoksulluk meselesine bakış, iktisadi dilin ve bakışın ağırlığından sıyrılmadığından, yoksulluğa dair tanımlama ve tartışmaların ağırlık noktasını da bu bilim dalının egemen bakışı oluşturmaktadır. Bu çalışmada öncelikle yoksulluk tanımlamaları ele alınmış ve Türkiye'de yoksulluk meselesi özetlenmiştir. Daha sonra yoksulluk-medya ilişkisi açıklanmış, 7 Haziran Seçimleri'ne katılan ve Meclis'te grubu bulunan partilerin seçim bildirelerinde yoksulluk meselesinin yer alış biçimi ve seçim bildirelerinden günlük ulusal gazetelere (Hürriyet, Sabah, Cumhuriyet) yansıyanlar incelenerek, iki veri kümesi arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır.

Kitle iletişimi, modern toplumlarda kamusal mesajların teknolojik ve kurumsal yapılar içinde, seri biçimde üretilip kitlesel biçimde tüketilmesi ve yayılımını mümkün kılmaktadır. Bu süreçte de medya politikaları, hem toplumsal ilişkilerin yapısını, hem de kurumsal örgütlenme ve denetim türlerini yansıtır (Gerbner, 2005: 93). Yoksulluğun medyadaki, özellikle de haberlerdeki temsili büyük ölçüde bireysellik ekseninde şekillenmektedir. Yoksulluğun ve çözümlerinin bireysel olduğu vurgusu sürekli tekrar edilirken, bu vurgunun bireyci ideolojiyle uyumlu olduğu görülmektedir. Soruna toplumsal esaslı yaklaşımlar, “ekonomik ve politik radikalizm” olarak kabul edilmekte, bireylerin davranışları düzeltmesine odaklanan çözümler medya içeriğinde öne çıkarılmaktadır.

Egemen ekonomik ve siyasal alan içine hapsedilmiş yoksulluk tanımlaması ve tartışmaları, iktisat bilimiyle uğraşanların da yoksulluğun tanımı ve tanımı konusunda uzlaşamadıklarını göstermektedir. Bu farklılığı zamansallık ve toplumsallık boyutlarıyla genelleştirerek ele alabilmek olasıdır (Şenses, 2002: 62). Yoksulluğun aynı ve/veya farklı toplumlarda, farklı zamansal aralıklarda farklı biçimlerde karşılık bulabileceğinden söz edilebileceği gibi, aynı tarihsel momentte fakat farklı toplumsal yapılar içinde, toplumların değer sistemlerine göre farklı biçimde ifadelendirilebilmektedir.

Literatürde, üzerinde uzlaşmış bir yoksulluk tanımı bulunmamakta, bu da yoksulluğun tanımlanmasında esas alınan kriterlerden kaynaklanmaktadır. Yoksulluk tanımlamasındaki egemen yaklaşım 19. yüzyılın sonlarında İngiltere'de ortaya atılmış olan ölçümleme yöntemine dayanmaktadır. *Mutlak yoksulluk* olarak bilinen bu tanımlama, “ihtiyaç”, “ferah”, “kaynak” gibi sübjektif kriterlerden hareket ederek, hayatta kalabilmek için ihtiyaçların karşılanması, bunun için gerekli kaynaklara sahip olunması, asgari refah düzeyinin altına kalınması gibi bir anlam kümesine karşılık gelmektedir. Bu yaklaşımda, ölçümleme kriterleri olarak parasal gelir ve tüketim harcamaları esas alınmaktadır (a.g.e.: 62-63). *Mutlak yoksulluk* tanımlaması Dünya Bankası tarafından tercih edilmekte, küresel düzeyde de günlük 1 doların altındaki harcama miktarı, yardıma muhtaciyetin göstergesi olarak kabul edilmektedir. Dünya nüfusunun beşte birine yakınının bu sınırın altında yaşadığı bilinmektedir (Haşim ve Köse, 2012: 395).

Yoksulluğa dair diğer tanımlama kategorisi *görelî yoksulluk* olarak ortaya atılmıştır. Bu tanımlamaya göre, yoksulluk toplumsal bağlam içinde anlamlandırılmalı, sadece hayatta kalmak, asgari ihtiyaçların karşılanması değil; toplumsal yaşamın gerektirdiği ilişkiler, roller ve bütün bunlarla ilişkili tüketim biçimleri göz önüne alınmalıdır. Liberal düşünür ve iktisatçı Adam Smith'in görüşlerine de dayandırılan bu tanım çerçevesinde “*görelî yoksullar, temel ihtiyaçlarını mutlak olarak karşılayabilen ancak kişisel kaynaklarının yetersizliği yüzünden toplumun genel refah düzeyinin altında kalan ve topluma sosyal açıdan katılmaları engellenmiş olanları kapsamaktadır*” (Şenses, a.g.e.: 91). Bunlar dışında, yoksulluğu açıklıkla bağlantılandıran bir tanımlama olarak *aşırı yoksulluk* tanımlaması da ortaya atılmış bir diğer ölçümlemeyi ifade etmektedir.

Şenses, birden fazla yoksulluk çizgisinin bulunmasının, kavramsal düzeyde, toplumun yoksullara bakışını yansıttığı özelliğine ve yoksulluğa ilişkin harcanan çabaların yetersizliğini gösterdiğine dikkat çekmektedir. Sözelimi çalışmaları halde yoksul olan ve sosyal yardımı “hak eden” ve tam zıddında çalışmayan, dahası çalışmak bile istemeyen, dolayısıyla sosyal yardımları “hak etmeyen” yoksullar ayrımları bu kavrayışın tipik göstergesidir (Şenses, a.g.e.: 89- 90). Bu kavrayış, kapitalizme içkindir. Çünkü çalışmanın, kapitalizm ile birlikte, toplumsal yaşamdaki merkezi konumu, toplumsal adaletin temel taşı haline gelirken, herkese biçilen de bir görev olmuştur. Burada söz edilen “*adaletin asli yargıcı ise ekonomi ve onun görünmez eli piyasadır. Piyasa, sahip olma, mülkiyet alanıdır*” (Köse ve Bahçe, 2012: 393).

Yoksulluk meselesini uluslararası düzlemde ele alan, dolayısıyla ölçümleme ve geliştirilen politikaları belirleyen kurumların başında Dünya Bankası gelmektedir. Dünya Bankası'nın yoksulluk sorununa ilgisiyle, neoliberal politikaların uygulamaya geçmesi aynı döneme denk gelse de, Dünya Bankası'nın yoksulluğa dair ilgisinin somutlanması 1990'larda gerçekleşmiştir. Dünya Bankası'nın yoksullukla ilgili kestirimlerinin “fazla düşük” ve “iyimser” olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan yoksulluktaki yüzde artış değerleriyle ilgilenen tablo ve pasta grafikler, bu değerlerde düşüş yaşandığında durumu yıllık raporlarda başarı olarak sunarken, dünyada hâlâ yüz milyonlarca ifade edilen sayıda yoksul bulunduğu gerçeğini değiştirememektedir. Birleşmiş Milletler'in yoksulluğu ölçmediği dünyadaki 109 ülkede yaklaşık olarak 1.7 milyar insan sağlık, eğitim ve yaşam standartları ile ilgili göstergeler itibariyle yoksulluk içinde yaşamaktadır (<http://hdr.undp.org/en/statistics/mpi/>). Dünya Bankası'nın meseleye yönelimini takip eden birkaç yıl içinde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın yayınladığı “Beşeri Kalkınma Raporu”nda, konuyla ilgili ekonomik ve toplumsal göstergeler ile istatistikler derlenmiştir. Uluslararası Para Fonu “Yapısal Uyum Programları” olarak bilinen ekonomik programlar paketini “Yoksulluğu Azaltma ve Büyüme Olanakları” adıyla değiştirmiştir. Konuyla ilgili olarak, Dünya Bankası'nın güncel uygulaması “Yoksulluğu Azaltma Paketleri” adını taşımaktadır.

Tüm bu tanımlama biçimleri, epistemolojik açıdan önemlidir. Zira, yoksulluğun epistemolojisi, birbirinden farklı çıkarımlara yol açabilir: Yoksulluk ortadan kaldırılması imkansız bir sorun olarak mı görülecek? Yoksulluk, tamamıyla yok edilmesi mümkün olmasa da “katlanılması” mümkün bir düzeye mi çekilecek? Yoksulluk önlenemez bir sorun olarak mı kavranacak? Yoksulluğu doğuran geniş bir ekonomik, siyasal ve toplumsal sistem yumağı olduğu mu kabul edilecek? Tüm bu sorular, yoksulluk meselesine dair geliştirilecek olan düşünsel tasavvurun, iktisadi politikalar ile sosyal politikaların ön belirleyicisi olacağından, yoksulluğun epistemolojisi dolayısıyla yoksulluğa ilişkin takınılacak politik tavrı açısından kritiktir. O nedenle, yoksulluk meselesinin ele alınışında, gözlenen genel eğilim yoksulluk durumunu doğuran dinamikleri incelemek yerine, farklı ölçümleme araç ve yöntemlerinden temellenerek, yoksulluğa dair bir değerler kümesi yaratmaktadır.

Türkiye’de Yoksulluk ve Yoksullar

Uluslararası kurumların yoksulluk meselesine dair, özellikle ölçümleme üzerinde yoğunlaşan bu ilgisi, eşzamanlı sayılabilecek bir şekilde Türkiye’de de gözlenen bir durum olmuştur. Köse ve Bahçe (2012) Türkiye’de yoksulluğun resmi kabulü ve tanımında, Hanehalkı Bütçe Anketlerinin (HHBA), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2002 yılını takiben her yıl düzenli olarak yapılmasının, bu ilginin bir göstergesi olduğunu belirtir. Bu anketlerden elde edilen veri setleriyle 2005 yılında Dünya Bankası ve TÜİK tarafından “Türkiye: Birleşik Yoksulluk Değerlendirme Raporu”nu yayınlanmıştır. Bunun ardından TÜİK her yıl “resmi yoksulluk” istatistikleri yayınlamakta, buna göre de günlük 1 doların altında harcaması olan birey bulunmadığı kabulünden hareketle, Türkiye’de yoksulluğun sürekli olarak azaldığı ileri sürülmektedir (Köse ve Bahçe, 2012: s. 400).

TÜİK yoksulluğu şu şekilde tanımlamaktadır: “*İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumudur. Yoksulluğu dar ve geniş anlamda olmak üzere iki türlü tanımlamak mümkündür. Dar anlamda yoksulluk,*

açlıktan ölme ve barınacak yeri olmama durumu iken, geniş anlamda yoksulluk, gıda, giyim ve barınma gibi olanakları yaşamlarını devam ettirmeye yettiği halde toplumun genel düzeyinin gerisinde kalmayı ifade eder" (Yoksulluk İstatistikleri. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1013#, erişim tarihi 20 Kasım 2015). Bu genel tanımlamanın ötesinde TÜİK, mutlak ve göreceli yoksulluk tanımlamalarına da referans vermektedir. TÜİK'in çeşitli çalışmalarında esas aldığı günlük kişi başına 1 \$, 2.15 \$ ve 4.30 \$ değerleri, kurum tarafından kabul edilen yoksulluk eşiklerini de ilan etmektedir.

7 Haziran 2015 Seçimleri'nin hemen öncesinde TÜİK tarafından yayınlanan *İstatistiklerle Aile* adlı çalışma, 2012, 2013 ve 2014 yılına yoksulluk göstergelerini ortaya koymaktadır. Buna göre, Türkiye'de hanehalklarının % 22,4'ü yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bu genel ortalama, farklı toplumsal kesimler için farklı yoğunluklar göstermektedir. TÜİK terminolojisinde *bağımlı çocuk* olarak ifade edilen, 25 yaşından küçük olup, ekonomik açıdan ailelerine bağımlı olan ve ebeveynlerinden en az biriyle birlikte yaşayanlar hesaplara dahil edildiğinde bu rakamlarda dramatik bir yükseliş gözlenmektedir. Bağımlı çocuğu olan hanehalklarının yoksulluk oranı, bağımlı çocuğu olmayan hanehalklarına kıyasla 3,5 katlık bir artış göstermektedir. İki yetişkin ile üç ya da daha fazla hanehalklarının yoksulluk oranı ise % 49,6 olarak keskin bir artış göstermektedir.

Aylık gelir kriterleri üzerinden TÜİK'in yaptığı bir başka çalışmada ise İstanbul'da aylık 609 TL, Güneydoğu Anadolu'da 251 TL gelir elde etmek, yoksul sayılmamak için yeterli olmuştur (TÜİK'ten "Yoksulluk" Araştırması, 2 Ekim 2015 (<http://www.cnnturk.com/ekonomi/turkiye/tuikten-yoksulluk-arastirmasi?page=1>, erişim tarihi 2 Aralık 2015)). 2013 yılında Hükümet tarafından 17.387.874 yetişkin arasında yapılan gelir testinin sonuçlarına göre, aylık geliri 0-340 TL arasında olan 790.642 hane bulunurken, bu hanelerde toplam 3.361.346 kişi yaşamaktadır. Aylık geliri 326-978 TL arasında yer alan hane sayısı da 323.148 iken, bu hanelerde 1 milyon 288 bin 654 kişi yaşamaktadır. 978-1957 TL arası gelir aralığında 28.550 hanede 107.773 kişi yaşamaktadır. Bu rakamlar uyarınca, gelir testi yapılan nüfusun yaklaşık % 70'i asgari ücretin üçte birinden az gelire sahip bulunmaktadır (İşte AK Parti'nin "Sosyal Yardım" Gerçeği, 29 Aralık 2014, <http://www.radikal.com.tr/politika/iste-ak-partinin-sosyal-yarim-gercegi-1260849>, erişim tarihi: 29 Aralık 2014).

Yoksulluk üzerine yapılan çalışmaların tamamına yakınının politika oluşturmayı hedef olarak belirleyen, yoksulluğu azaltıcı ve önleyici programlar yaratmayı amaçladığı belirtilmektedir. Erdoğan (2001: 31) söz konusu literatürün, programların, politikaların ve hatta yoksulları "anlama" çabalarının bir başka noktaya denk düştüğünden söz etmektedir. "Sivil toplum kuruluşları"nın pratikleri de dahil olmak üzere, yoksulluğa dair bir "yönetim zihniyeti" oluşturulmakta, bu yolla da yoksulluk ve yoksullar, "terimin geniş anlamıyla "polisye edilmeye", düzenlenmeye, kodlanmaya, "sağlık kazandırılmaya" sermayenin mantığına uygun bir şekilde üretkenleştirilmeye çalışılmaktadır". Bununla ilintili olarak da "küresel düzeyde sayıları her gün artan ahlakçı akademik entelektüeller ve yoksulluk teknokrasisi"nin ortaya çıktığından söz edilmektedir (Köse ve Bahçe, 2012: 394). Akademiya için bir "iş"e dönüşen yoksulluk, protein hesaplarıyla, yitirilen geleneksel bağların yeniden inşa edilmesiyle, yoksulluk için yeni kurumsal önermelerle, kısacası yoksulluğu yeniden üretecek "kavramlar, jargonlar üretmek akademik entelektüelin temel ilgi alanındadır". Türkiye'de bir sosyal yardım rejiminin inşa edildiğini tespit eden Kutlu'ya göre de, sosyal yardımların son yıllarda belirgin bir artış gözlenmektedir. "Sosyal yardımların sosyal politikadan farklılaşmış bir pratik olduğunu, "işgücü piyasasının neo-liberal ön kabuller doğrultusunda dönüştürüldüğü diğer yandan ise, sosyal yardımlara dayalı sosyal politika setinin, politika ortodoksisine dönüşerek öne çıktı bir sosyal politika ortamından" söz etmek gerektiğini vurgulanmaktadır (Kutlu, 2015: 416).

Medya ve Yoksulluk

Murdock'a göre medya, ekonomik ve siyasal alana dair anlam öbeğini yaratırken, bu anlam öbeği hem temsil eden hem de ekonomik ve siyasal alanın tartışılmasını sağlayan araç olarak

konumlanmıştır. Siyasal sistemin varlığını koruyabilmesi için medyaya ihtiyacı vardır. Bu sayede iktidar tabanının değişimi ya da genişlemesi sağlanmaktadır (Bektaş, 2000: 97).

Chomsky (2000: 54), geride bıraktığımız yüzyılın başlarındaki doğuşundan günümüze, bilinç endüstrisinin “kamu zihnini denetleme” görevini üstlendiğini belirtmektedir. Halkla ilişkiler endüstrisinin kurucusu kabul edilen isimlerden Edward Bernays'ın, “*kitlelerin düzenlenmiş alışkanlıklarının ve fikirlerinin bilinçli ve incelikli biçimde yönlendirilmesi demokratik toplumların önemli bir parçasıdır*”, “*bilinçli ve incelikli düşünen azınlıklar düzenli ve sistematik olarak propagandadan yararlanmalıdırlar*”, “*kamu zihnini denetleme iplerini ellerinde bulundurmak da onlara düşer*” ifadeleri günümüzün “serbest rekabet” esasına dayalı toplumlarında geçerli işleyiş haline gelmiştir. Bu nedenle, içinde bulunduğumuz “toplum serbest rekabetin liderler ve propaganda düzenlemesine onay vermiştir” (Chomsky, 2000: 63). Schiller de (2005), medyanın mevcut kapitalist düzene verdiği olmazsa olmaz desteğin ve pazar ekonomisinin değerlerinin bireye benimsetilmesi yolunda önemli işlevi olduğunu belirtmiştir. Medya yoluyla ideolojiler toplumsallaşırken, devlet ve şirketler de güç kazanmakta; nihai aşamada da medya, şirketlerin ve kapitalizmin koruyucusu haline gelmektedir (Fung: 2006).

Chomsky, “*Medya gerçekten 'toplumsal bir amaca' hizmet etmektedir; ancak bu, oldukça farklı bir amaçtır. (...) İnsanların zihinlerini, hükümetlerine ve daha genel kapsamda toplumsal, ekonomik ve politik düzenin düzenlemelerine 'erdemli bir bağlılık gösterecek biçimde eğitmek'*” olduğunu belirterek, medyanın egemen sınıfın çıkarlarını gözettiğini ve bu çıkarların tehdidini koruyan “uyanık bekçiler” oluşturduğunu vurgulamaktadır (Chomsky, 2012: 22).

Toplumsal sorunlar, medyada egemen ideolojinin çizdiği sınırlar içinde yer alıp çerçevelenerek, verili düzenin örselenmesine olanak tanımayacak biçimde değerlendirilmektedir. Yoksulluğun ele alınışı da bu genel çerçevenin dışına çıkamamaktadır. Yoksulluk medyada stereotipleştirmeler üzerinden karşılık bulmakta, yoksulluğun kaynağının bizatihi yoksulların kendileri olduğu yönünde bir kabul ve bakış bulunmaktadır. Bu bakış da, yoksulluğun toplumsal algısını belirlemektedir (Clawson ve Trice, 2000). Öte yandan yoksulların hayatlarının acıma duygusu yaratacak şekilde aktarılması, yaratılan bu duygudan güç alarak yardım kampanyalarının düzenlenmesi, mevcut iktisadi düzen içerisinde bir anlayış ve çözüm ortaya çıkartmaktadır. Bireysel gönüllülük ve vicdani sorumluluk esasıyla geçici reçeteler üretilmektedir (McMurria, 2008). Böylelikle yoksulluk, bireysel bir sorun olarak tanımlanmakta, sorunun da bireysel olarak çözülebileceği algısı yaratılmaktadır.

Toplumsal sorunların belli bireylerin sorunlarına odaklanan “episodik” aktarımı, ilginin sorunu doğuran toplumsal koşullar yerine, belli bireylerin çıkarlarına yoğunlaşmasına neden olmaktadır (Kim, Carvalho ve Davis, 2010: 566). Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde yoksulluk ve medya ilişkisini ele alan çalışmalar, bu noktalara dikkat çekmektedir. Amerikan medyası, yoksulların “tembellikleri” nedeniyle yoksul oldukları algısını yayarken; Avrupa'da da refah toplumu idealinin yansıması olan sosyal güvence paketlerinden yararlanıyor olmaları, yine yoksulluğun, “muhtaç” halde olmanın, bireysel ve öznel olduğu algısı yaygındır (Lepianka, 2015: 1000). Yoksulluğun bireysel öyküler çerçevesinde kişiselleştirilmesi, yoksulluğun boy verdiği geniş zemini görünmez kılmakta ve bağlamını ortadan kaldırmaktadır. Yoksulluğun kaynağı olan ekonomik-politik boyut perdelenirken, yoksulluk da doğallaştırılmış bir olguya dönüştürülmektedir (Ergül, Gökalp ve Cangöz, 2012: 41)

“*Bir bütün olarak toplumun, seçkinlerin veya yoksulların, yoksulluğu algılama ve yoksullukla ilişki kurma biçimlerinin, yoksulluğu önleyici/ortadan kaldırmaya politikaların geçerliliği açısından önemli işlevi olduğu kabul edilmekte ve bu politikalara yönelik programların “başarılı” olabilmesinin sadece bu algılar göz önüne alındığında geliştirilebileceği savunulmaktadır*” (Mora, 2000, ss. 7,8,9'dan aktaran Erdoğan, 2001: 9). Yoksulların ve yoksulluğun medyadaki temsili, ortada sorunlu bir durum olduğunu doğrular niteliktedir. Ergül v.d.'nin etnografik yöntemle Eskişehir'de gerçekleştirdikleri çalışmada, medyanın egemen ekonomik-politik sistem ve medyanın ekonomik çıkarlar beklentisiyle siyasal iktidarlarla ilişki kurmasının, yoksullar arasında yaygın bir kanaat olduğunu bulgulamıştır (a.g.e.).

Seçim Bildirgelerinde Yoksulluk

a. Adalet ve Kalkınma Partisi

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)'nin iktidar partisi olarak katıldığı 7 Haziran Seçimleri'ne yönelik hazırladığı *Yeni Türkiye Yolunda Daima Adalet Daima Kalkınma* adıyla oluşturulan 354 sayfalık ve 65.000 sözcükten oluşan bildirge sırasıyla *Demokratikleşme ve Yeni Anayasal Sistem, İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum, İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi, Bilim Teknoloji ve Yenilikçi Üretim, Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre, Vizyoner ve Öncü Ülke* olmak üzere 6 ana başlıktan oluşmaktadır. Seçim bildirgesinde ilk göze çarpan *İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum* bölümü ile *İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi* bölümünün, birbiriyle ilişkisiz konular görünümü verecek şekilde bir ayrıştırmaya tabi tutulmasıdır. *İnsani Kalkınma, Nitelikli Toplum* başlığı altında eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, sosyal politikalar temalarıyla ilişkilendirilebilecek alt başlıklar yer almaktadır. Bildirgede, etken bir dil ve “biz” zamiri kullanılmıştır. Bu bölümde, yukarıda sıralananlar dışında *Sosyal Koruma ve Yoksullukla Mücadele* altbaşlığı da bulunmaktadır. *İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi* bölümünde makroekonomik politikalar, para ve maliye politikası, üretim ve istihdam gibi konular tematik bir dağılım gösterecek şekilde yer almıştır. Öz itibarıyla birbiriyle ilişkili olan, birindeki karar, uygulama ve politikaların diğerini etkileyecek olmasına rağmen, ekonomik politikalar ile sosyal politikalar birbirlerinden ayrıştırılmıştır.

Sosyal Koruma ve Yoksullukla Mücadele altbaşlığında “*Yoksulluğu azalttık. Türkiye’de kişi başına harcaması günlük 1 doların ve 2,15 doların altında insan kalmadı. Kişi başına harcaması günlük 4,3 doların altındaki nüfus ise 2002 yılında yüzde 30,3 iken 2013 yılında yüzde 2,1’e gerilemiştir*” ifadesi yer almaktadır (AKP Seçim Bildirgesi, 2015: 105). AKP'nin seçim bildirgesindeki yoksulluk tanımlamasını, çalışmanın önceki bölümlerinde aktarıldığı üzere, Dünya Bankası'nın günlük harcama tutarı üzerinden oluşturduğu görülmektedir. Bu bölümde ayrıca, AKP iktidarının başlangıcı olan 2002'den günümüze enflasyonun % 185 oranında arttığı, bunun karşılığında memur maaşlarının net olarak % 435 oranında reel olarak ise % 51 oranında arttığı belirtilmektedir. Asgari ücretin ise % 415 artırıldığı belirtilirken, bu artışın reel oranına dair bir ifadeye rastlanmamıştır. Sosyal yardım harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) içindeki payının 2.5 kat artırıldığı belirtilmekte, ancak bu oranın mevcut durumuna ilişkin bir rakam verilmemektedir. Evde bakım, engellilerin bakımı, dul ve yetimlere yönelik destekler rakamsal olarak detaylıca ifade edilmektedir. Vergi sisteminde iyileştirme ile sosyal transferin gerçekleştirileceği, Sosyal Yardım Kanunu çıkartılması, istihdam imkânlarının genişletilmesi, mevcut uygulamaların alanının genişletilmesi bu bölümde dile getirilen politikaları meydana getirmektedir. Seçim bildirgesinde önceki iktidar dönemlerinin icraatları 738 sözcükle “*Neler Yaptık?*” başlığıyla aktarılırken, “*Neler Yapacağız?*” başlığıyla sıralanan politikalar 172 sözcükle ifade edilmiştir. “*Neler Yaptık?*” başlığı altında bir başarı öyküsü kurgusu içinde bolca rakamsal ve istatiki veri, çoğunlukla da karşılaştırmalı olarak kullanılırken, “*Neler Yapacağız?*” bölümünde bu türden rakamsal ifadelerle başvurulmamış, detaylı rakamsal hedef belirtilerinde bulunulmamıştır.

Ayrıca *Aile, Çocuk ve Dinamik Nüfus* bölümünde de sosyal politika uygulamalarından söz edilmiştir. Kreş açılmasına yönelik teşvik uygulamaları, koruyucu ailelere yönelik destek ödemeleri uygulamalardan örnekler olarak sıralanmıştır. Bu ve benzeri uygulamaların genişletilmesine yönelik olarak da, ilgili bölüm içinde “*Neler Yapacağız?*” başlığı altında değinilmiştir. “*Neler Yapacağız?*” altbaşlığında, ana başlıkla da örtüşür biçimde “sosyal koruma” ifadesi kullanılmaktadır.

b. Cumhuriyet Halk Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'nin anamuhalefet partisi olarak katıldığı 7 Haziran Seçimleri için hazırladığı *Yaşanacak Bir Türkiye İçin* adlı bildirge 199 sayfa olup yaklaşık 34.000 sözcükten oluşmaktadır. Bildirge, *Umutlu Bir Gelecek İçin Büyük Dönüşüm Hedefleri, Özgürlük Hukuk Devleti ve Demokrasi, İstihdam Yaratan Kapsayıcı Ekonomi, Dayanışma ve Sosyal Adalet, Yurttaş İçin Nitelikli Kamu*

Hizmeti, Doğa ve Kent Hakkı, Yurttaş ve Değer Temelli Dış Politika ve Bilgi Toplumu ana başlıklarından oluşmaktadır. Bildirgede etken bir dil kullanılmış, vaatler “biz” zamiriyle ifade edilmiştir.

CHP'nin seçim bildirgesinde, *İstihdam Yaratan Kapsayıcı Ekonomi* başlığı altında ekonomik büyüme, üretim, para politikası, maliye politikası, finans politikası, istihdam, tüketim gibi konulara değinilmiştir. Bu bölümün altbaşlıklarından birisini oluşturan *İnsan Odaklı Büyüme* altında sosyal devlet vurgusunun yapıldığı bir bölümlenme de mevcuttur. CHP bildirgesinin kamuoyunda en çok tartışılan ve bilinen öğelerinden birisi asgari ücretin artırılmasıdır. İstihdam politikalarının ele alındığı kısımda, asgari ücretin 1.500 TL olacağı belirtilmiştir. CHP'nin seçim bildirgesinde yoksullara yönelik politikaların *Dayanışma ve Sosyal Adalet* altında derlendiği gözlenmiştir. Bu bölüm altında *Yoksullukla Mücadele* altbaşlığı bulunmakta, ayrıca kadınlar, gençler, yaşlılar ayrılmış bölümlerde de yoksulluk sorununa dolaylı değiniler ile çocuklarla ilgili bölümün altında *çocuk yoksulluğu* başlığıyla özel bir alan verilmiştir. CHP'nin seçim bildirgesinde de ekonomik alan ile sosyal adalet alanlarının birbirlerinden bağımsız alanlar olarak kabul edilerek, bildirgenin kurgulandığı gözlemlenmiştir.

Yoksulluk meselesinin ele alındığı *Dayanışma ve Sosyal Adalet* bölümü 1.671 sözcükten oluşmaktadır, *Çocuk Yoksulluğu* altbölümü 75 sözcükten meydana gelmiştir. Bildirge, eşitsizlik ve yoksullukla mücadelenin insani bir sorumluluk olduğu ifadesi yer almaktadır. Yoksulluğun ortadan kaldırılmasıyla, demokrasinin güçleneceği, ekonomik kalkınmanın hızlanacağı ve toplumsal kaynaşmanın sağlanacağı belirtilmiştir. Türkiye'de sosyal devletin güçsüz ve yetersiz olduğu tespitiyle, AKP'nin “oy karşılığı sosyal yardım” yaklaşımı geliştirdiği, bunun da sosyal adaleti örselediği ifade edilmektedir. CHP'nin sosyal adaleti, kapsayıcı büyüme, bütüncül sosyal politika ve ön bölüşüm ayaklarıyla sağlayacağı iddia edilmiştir. Kapsayıcı kalkınma, ekonomik büyümenin, bireylerin yaşam kalitelerini iyileştirecek sağlık, iş, eğitim, temiz çevre ve sosyal destek politikalarıyla birlikte yürütülmesini öngörmüştür. Bunun sonucunda da BM İnsani Gelişmişlik Sıralaması'nda Türkiye'yi ilk 20 ülke arasına taşımak hedef olarak gösterilmiştir. Toplumsal cinsiyet, yaşanan yer, etnisite, din ve mezhep temelli farklılıkların da eşitsizliklerin ve yoksulluğun kuşaktan kuşağa taşınmasında önemli rol oynadığı belirtilmiş, bütüncül sosyal politikayla bunun aşılabileceği ileri sürülmüştür.

Bildirgede yer alan CHP Aile Sigortası Programı, “*yoksulluğu tüm yönleri ile ele alan ve ortadan kaldırmayı hedefleyen bütüncül bir sosyal politika projesi*” olarak tanımlanmış; eşitsizliğin doğum yeri, cinsiyet ve anne-babaların eğitim durumu gibi başlıca faktörlerden temellendiği belirtilmiştir. Ön bölüşüm yoluyla bunların bertaraf edilebileceği söylenmiş, bu prensip ise tüm yurttaşların yaşamlarının başlangıcından itibaren ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlara sahip kılınması ilkesine dayandırılmıştır (CHP Seçim Bildirgesi, 2015: 65-67). Metnin “yoksullukla mücadele” çerçevesinde öne çıkarttığı unsur Aile Sigortası Programı'dır. Aile Sigortası Programı “*geliri yoksulluk sınırının altında olan her yurttaşa aylık olarak, düzenli ve yeterli mali destek sağlayacak ve yurttaşların gelirini bu sınırın üstüne çıkaracaktır. Bu destek bir “yurttaşlık hakkı”* olarak tanımlanmaktadır (a.g.e.: 69). *Çocuk yoksulluğu* kısmında ise aile sigortası kapsamında destek, sağlık, beslenme, kreş ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması, çocuk işçiliğinin engellenmesinden söz edilmektedir (a.g.e.: 87).

c. Halkların Demokratik Partisi

Halkların Demokratik Partisi (HDP)'nin 7 Haziran Seçimler için hazırladığı bildirge, 28 sayfadan ve yaklaşık 8.000 sözcükten oluşmaktadır. Bildirgenin ana başlıkları *Demokrasi, Demokratik Anayasa, Siyasi Partiler ve Seçim Yasası, Yargı Reformu, Basın, İletişim ve Bilişim Özgürlüğü, Demokratik Özerklik ve Yerel Demokrasi, Kürt Sorunu ve Çözüm Süreci, Eşitlikçi, Özgürlükçü, Barışçıl Dış Politika, İnsan Hakları, Halklara Eşitlik, İnançlara Özgürlük, Ekonomi* olarak belirlenmiştir. *Ekonomi* başlığı, bildirgede çok geniş bir içerime sahiptir. Ulaşım, tarım, kent, ekoloji, sosyal güvence ve sosyal güvenlik, engelli hakları, göçmen hakları vb. pek çok alana dair politika bu başlık altında derlenmiştir. Yoksulluk meselesi de *Ekonomi* başlığı altında ele alınmıştır. Ekonomi politikasının temel hattı da “*toplumla beraber, eşitlikçi, paylaşımcı, cinsiyet eşitlikçi, ekolojik bir Güvence Ekonomisi (...)*

güvence ekonomisinin önceliği sağlıklı büyüme” olarak tarif edilmiştir. Bu hattın temel perspektifi olarak da “tüm değerleri üreten, ancak ürettikleri üzerinde söz ve denetim hakkı bulunmayan emekçilerin ekonomik ilişkiler üzerindeki denetimini artırmak” olarak belirtilmiştir (HDP Seçim Bildirgesi, 2015: 27). Seçim bildirgesinde edilgen bir dil kullanılmıştır.

Bildirgede yoksulluk *Güvenli Yaşam Ekonomisi* başlığıyla ele alınmıştır. *Güvenli Yaşam Ekonomisi* belli bir tüketim miktarına kadar tüm evlere bedelsiz elektrik enerjisi sağlanması, ısınma ve kira desteği, çocuk, genç, yaşlı ve emeklilere ücretsiz ulaşım, büyüme oranlarının refah payı olarak ücretlere yansıtılması, vergi rejiminin düzenlenmesi, üretim, istihdam, kamu maliyesi gibi başlıca unsurlardan oluşmaktadır. Bildirgede yoksulluğa dair en doğrudan ifade “*yoksulluk yalnızca gelir yetersizliği değil eğitime, sağlığa, diğer yaşam haklarına da erişememektir. Yoksullukla mücadele edilecek. Kökeni, dili, dini, inancı, cinsiyeti, bedensel, zihinsel ve ruhsal sağlık durumu, yaşı, cinsel yönelimi, bedensel özellikleri ne olursa olsun hiçbir yurttaş evsiz, aç, bir gün sonra ne yiyeceğini bilemeyen, bakıma muhtaç bırakılmayacak*” şeklindedir (a.g.e.: 28-29). Ayrıca yoksulluk meselesiyle ilişkili olarak sosyal yardımların ele alındığı bölümde, yardımların bir lütuf olmaması, “yurttaş hakkı” temelinde tanımlanması gerektiğinden söz edilmiştir. Somut biçimde, sosyal yardımlara ayrılan payın GSYH içindeki payının, mevcudun 2 kat üzerine taşınarak % 3'lük bir düzeyle, Avrupa Birliği standardının ötesine geçilmesinden bahsedilmiştir. Barınma sorununun temele yaşamsal ihtiyaçların karşılanması, barınma sorununun ortadan kaldırılması, kreş ve yuvalar açılması en somut politikalar olarak belirmektedir (a.g.e.: 43).

d. Milliyetçi Hareket Partisi

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)'nin 257 sayfalık bildirgesi yaklaşık 43.000 sözcükten oluşmakta, *Toplumsal Onarım ve Huzurlu Gelecek* adını taşımakta, *Akal Tutulmasından Akalı Devlete, Çağın Dinamiklerine Milli Bakış, “Küresel Güç Türkiye” Vizyonu, İktidar Anlayışımız, Temel Görüş ve Hedeflerimiz, Demokrasi Anlayışımız ve Temel Haklar ve Politikalar* başlıklarından oluşmaktadır. Politikalar başlığı altında ise, çeşitli başlıkların yanında *Ekonomik Hedef ve Politikalar* altbaşlığı yer almakta, üretim, istihdam, para ve maliye politikası, ekonomik büyüme, ticaret vb. başlıklar bulunmaktadır. *Politikalar* başlığının altında ayrıca *Yoksullukla Mücadele* başlığı bulunmakla beraber, *Sosyal Koruma, Sosyal Güvenlik ve Emekliler, Kadın, Çocuk, Aile* altbaşlıkları da yoksulluk meselesine kimi zaman doğrudan kimi zaman kısmen değinilen diğer başlıklar arasındadır. *Yoksullukla Mücadele* altbaşlığı 474 sözcükten meydana gelmekte, yoksulluk meselesine de değinilen takip eden altbaşlık *Sosyal Koruma* altbaşlığı ise 1.306 sözcükten oluşmaktadır. Bildirgede edilgen bir dil tercih edilmiştir.

Yoksulluk meselesini “*İstikrarlı bir ekonomik büyüme ve güçlü üretim ekonomisi*” çerçevesi içine yerleştiren MHP, ekonomik değerden “*üretim sürecinde yer almayan muhtaçların ise sosyal koruma programlarıyla desteklenmelerini ve yoksulluktan kurtarılmalarını*” öngörmektedir (MHP Seçim Bildirgesi, 2015, s. 172). Bildirgenin *Çalışma Hayatı* başlığı altında asgari ücretin 1.400 TL'ye yükseltileceği belirtilmiştir. MHP bildirgesinde, “*Yoksullukla Mücadele*”nin alt öğeleri şu şekilde sıralanmıştır: “*Güçlü üretim ekonomisi tesis edilecek, orta direk canlandırılacak, yoksulların üretici konuma getirilmesi esas olacak, sosyal refahı artıracak destekleyici düzenlemeler yapılacak, hiç kimse aç ve açıkta bırakılmayacak, sosyal dayanışma güçlendirilecek*” (a.g.e., ss. 172-174). Bildirgede, yoksulluğun başlı başına ele alındığı bölümün dışında, bir başka bölümde de yoksullukla ilişkili politikaların yer aldığı ancak Sosyal Koruma başlığıyla sınıflandırılan bir bölüm de bulunmaktadır. Bu bölümde ise sosyal koruma olarak ifade edilen politikalar şu başlıklar altında toplanmıştır: “*Vatandaşımızın aldığı sosyal yardım ve destekler kesilmeyecek*” *Muhtaç ailelere iş imkânı ya da 700 TL ‘Aile Desteği’ verilecek*”, “*65 yaş aylıkları artırılabilecek, yaşlısı olana sosyal bakım yardımı verilecek*”, “*Kamu arazileri yoksul vatandaşlarımıza tahsis edilecek*”, “*Terörden mağdur olmuş vatandaşlarımıza yardım yapılacak*”, “*Evi olmayan muhtaç ailelere 250 TL kira yardımı yapılacak*”, “*Şarhlı Eğitim Yardımı*” ve “*Şarhlı Sağlık Yardımı*” artırılabilecek, “*Dar gelirli ailelerin elektrik giderleri karşılanacak*”, “*İlköğretimde beslenme desteği verilecek*”, “*Muhtaç durumdaki engelli vatandaşların aylıkları yükseltilecek*”, “*Şeref aylığı artırılabilecek ve tüm gazilere aynı tutarda ödenecek*”, “*Şehit*

yetimlerinin hepsine iş hakkı verilecek”, “Şehit ve gazî çocuklarının anne veya baba mesleğine doğrudan girişi sağlanacak”, “Şehit ve gazî çocuklarının her kademedeki eğitimini devlet üstlenecek”, “Hiçbir yaşlı aç, açlıkta ve muhtaç durumda bırakılmayacak”, “Yaşlılara çağdaş standartlarda sağlık, bakım ve yardım hizmeti sunulacak”, “Engelli bakım hizmetleri sosyal bir hak olarak kabul edilecek”, “Engellilere işe yerleştirmede öncelik verilecek”, “Engelli kotaları doldurulacak, engellilere ve yaşlılara muhtaç aylığı bağlanmasında kendi geliri esas alınacak”(a.g.e.: 172-182).

Seçim Bildirgelerinden Medyaya Yansıyan Yoksulluk

Partilerin seçim bildirgelerini açıkladıkları günlerde, bildirgelerde yer alan yoksullukla ilgili içeriğin medya temsiline bakıldığında, gazetelerin sahiplik yapısı ve iktidarla ilişkilerince belirlenmiş bir görünüm ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, seçim bildirgelerinde elde edilen bulguları sınamak üzere 3 günlük ulusal gazete taranmıştır. Bunlar, Hürriyet, Sabah ve Cumhuriyet gazeteleridir. Gazeteler seçilirken, sahiplik yapıları ve tirajları göz önüne alınmıştır. Hürriyet gazetesi, kurulduğu günden bu yana öne çıkan bir gazete olmakla birlikte, 1980'lerde Aydın Doğan tarafından satın alınmasıyla Türkiye'de medya kartelleri arasında önemli bir yer tutmuştur. Öte yandan uzun dönemli olarak değerlendirildiğinde, en çok satan 3 gazete arasında yer almaktadır. Sabah gazetesi, Çalık Grubu'na aitken bir grup sermaye sahibinden meydana gelen bir konsorsiyuma devredilerek “havuz medyası” olarak bilinen ve hükümete yakınlığıyla tanınan bir gazetedir. Sabah da en çok satan 3 gazete arasında bulunmaktadır. Cumhuriyet gazetesi, geleneksel Cumhuriyet ideolojisinin taşıyıcılarından. Sahiplik yapısı itibarıyla medya alanı dışında yatırımları bulunan bir şirkete ait bulunmamaktadır. Gazete, çok satan gazeteler arasında yer almamaktadır.

Çalışmanın bu kısmında gazetelerin, partilerin seçim bildirgelerine ilişkin haberleri incelenmiştir. Gazetelerin öne çıkartmak istedikleri konulara ilk sayfalarında yer verdiği düşünülerek, ilk sayfada bildirgelere ait haberlerin verililişi/verilmeyişinin yanında konuyla ilgili haberler incelenmiştir. AKP 15 Nisan 2015, CHP 19 Nisan 2015, HDP 21 Nisan 2015, MHP 3 Mayıs 2015'te seçim bildirgelerini açıklamışlardır. Dolayısıyla gazete taraması her bir partinin bildirgesini açıkladığı gün ve ertesi gün ağırlıklı olmak üzere yapılmıştır.

a. Sabah Gazetesi:

Sabah gazetesi, 15 Nisan 2015'te açıklanan AKP'nin seçim bildirgesine geniş ve kutlayıcı bir biçimde yer verirken, diğer partilerin seçim bildirgelerine hiç değinmemekte ya da yanıltıcı/küçümseyici biçimde yer vermektedir. Seçim bildirgesi, gazetenin 16 Nisan tarihli baskısında “*Başkanlıkta yetki karmaşası*” başlığıyla manşet haber olarak yer bulurken, haber, bildirgenin diline ve içeriğine sadık kalacak biçimde, bildirgenin bir özeti olarak verilmiştir. AKP Genel Başkanı ve Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun bildirgeyi açıklarken yaptığı konuşmanın da yer aldığı haberde yoksul sözcüğü sadece Davutoğlu'nun bildirgenin ana başlıklarını okuduğu kısımda bir kez geçmiştir (Türkiye'yi 2023'e Taşıyacak Yeni Vizyon, 15 Nisan 2015, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/04/15/turkiyeyi-2023e-tasiyacak-yeni-vizyon>, erişim tarihi: 10 Aralık 2015).

CHP'nin seçim bildirgesi 19 Nisan 2015 tarihinde açıklanmış olup, Sabah gazetesinin 20 Nisan 2015 tarihli baskısının ilk sayfasında yer almamıştır. Gazetenin seçim bildirgesiyle ilgili haberleri arasında yer alan “*Kılıçdaroğlu Cem Uzan gibi konuştu*” başlıklı haber, bildirgenin sosyal politikalarına odaklanacak şekilde yer almıştır. Haberin spotunda “*Daha önce kamuoyuyla paylaştığı vaatleri yineleyen Kılıçdaroğlu nasıl gerçekleştirebileceğini açıklamadı. Kılıçdaroğlu'nun vaatleri geçmiş dönemde hayal dağıtan Cem Uzan'ı hatırlattı*” ifadeleri yer almıştır. Haber metninde AKP'nin sosyal yardımlarına yönelik eleştirilerden hareket edilmiş, CHP'nin vaatlerinin inandırıcı olmadığı vurgusu sürekli tekrar edilerek, AKP Milletvekili Bülent Turan'ın aynı yöndeki görüşlerine yer verilmiştir (Kılıçdaroğlu Cem Uzan Gibi Konuştu, 19 Nisan 2015, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/04/19/kiilicdaroglu-cem-uzan-gibi-konustu>, erişim tarihi: 13 Aralık 2015).

HDP'nin 21 Nisan 2015 tarihinde açıklanan seçim bildirgesi Sabah gazetesinin, 22 Nisan 2015 tarihli baskısında ilk sayfada yer almamıştır. “*HDP'nin Yol Haritası Dolmabahçe Olacak*” başlığıyla yayınlanan oldukça kısa biçimde yayınlanan haberdeyse ekonomi politikalarından hiç söz edilmemiş birkaç cümleyle Kürt sorununa dair bildirmede yer alan unsurlara yer değinilmiştir (HDP'nin Yol Haritası Dolmabahçe Olacak, 22 Nisan 2016, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/04/22/hdpnin-yol-haritasi-dolmabahce-olacak>, erişim tarihi: 14 Aralık 2015).

MHP'nin 3 Mayıs 2015 tarihinde açıklanan seçim bildirgesi Sabah gazetesinin, 4 Mayıs 2015 tarihli baskısının ilk sayfasında yer almamıştır. “MHP'nin Asgari Ücreti 1400 TL” başlığıyla verilen haber, başlıkta kullandığı ifadeyle inandırıcılıktan uzak olduğunu ima etmektedir. Oldukça kısa biçimde verilen haberde ekonomi politikasına dair GSYH, kişi başına düşen milli gelir, vergi miktarı vb. rakamsal hedefler özetlenmiştir (MHP'nin Asgari Ücreti 1.400 TL, 4 Mayıs 2015, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/05/04/mhpnin-asgari-ureti-1400-tl>, erişim tarihi: 9 Aralık 2015).

Takip eden günlerde de gazetede, muhalefet partilerinin bildirmede yer alan sosyal politika unsurlarının inandırıcılıktan uzaklığı ve AKP bildirmedeki unsurların öne çıkartıldığı haberler yer almaktadır. “*Yok mu artıran?*” (22.04.2015),” *Akdoğan: Bunlar sadece batırmayı biliyor?*”(22.04.2015), “2011 vaatlerini 2015'te unuttu” (21.04.2015)

b. Hürriyet Gazetesi:

AKP'nin seçim bildirgesi, 16 Nisan 2015 tarihli Hürriyet gazetesinin ilk sayfasında “*AK Parti'den Yeni Türkiye Sözleşmesi – Başkanlık Gelecek Vizyonu*” başlığıyla yer almıştır. Gazetede bildirmede ilgili ekonomi sayfalarında iki haber ile gündem sayfasında bir haber yer almıştır. Gündem sayfasında yer alan haberler yeni anayasa, başkanlık sistemi vd. siyasal unsur ve tartışmalara ilişkindir. Ekonomi sayfalarında yer alan haberler ise, “Ali Babacan gitti ruhu kaldı”, “Merkeze Yetki Ranta Vergi” başlıklarıyla, bildirmede ekonomi politikalarına dair içeriğe yer vermiştir.

CHP'nin seçim bildirgesi, 20 Nisan 2015 tarihli Hürriyet gazetesinin ilk sayfasında “CHP'nin Seçim Bildirgesi – Ekonomi Kartını Açtı” başlığıyla ilk sayfada verilmiştir. İlk sayfadaki haber metninin önemli bir kısmı, başlığı destekler nitelikte, bildirmede seçilmiş ekonomi ve sosyal politika maddelerinden oluşmuştur. “*17 milyon yoksula ayda 720 TL*” başlığıyla verilen haberde “*Yoksula en az 720 TL*”, “*Faiç borçları silinecek*”, “*Asgari ücret 1500 TL*”, “*Emekliye ikramiye*” arabaşlıklarıyla seçim bildirmede sosyal politika odaklı unsurlarına ağırlık verilmiştir (17 Milyon Yoksula Ayda 720 TL, 20 Nisan 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/17-milyon-yoksula-ayda-720-tl-28780096>, erişim tarihi: 7 Aralık 2015) Gazetenin 21 Nisan 2015 tarihli baskısı da manşet haber olarak CHP'nin seçim bildirmede ekonomi ve sosyal politika uygulamalarına ilişkindir. Manşet haberinde, AKP tarafından CHP'nin politikalarının kaynak sorunu nedeniyle uygulanamaz olduğu yönündeki görüşlere karşın, CHP'nin görüşlerine yer verilmiştir.

HDP'nin seçim bildirgesi, Hürriyet gazetesinin 22 Nisan 2015 tarihli baskısında ilk sayfada yer bulmamıştır. “İşte HDP'nin ekonomi vaatleri” başlıklı haber “HDP Eşbaşkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ HDP'nin seçim bildirmede açıkladı. Bildirmede en dikkat çeken 15-25 yaş arası tüm gençlere her ay 200 lira iletişim ve ulaşım desteği ve kiracılara 250 liralık kira desteği verilmesi oldu” spotuyla verilmiştir. Haber metninde de başlık ve spotla uyumlu olarak, sosyal politika uygulamalarına yer verilmiştir. “*Güvenceli yaşam*”, “*Tarım*”, “*Sosyal Yardımlar*”, “*Emekliler*” arabaşlıkları altında bildirmede ilgili unsurları özetlenmiştir (İşte HDP'nin Ekonomi Vaatleri, 22 Nisan 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/iste-hdp-nin-ekonomi-vaatleri-28799535>, erişim tarihi: 8 Aralık 2015).

c. Cumhuriyet Gazetesi:

AKP'nin seçim bildirgesi 16 Nisan 2015 tarihli Cumhuriyet gazetesinin ilk sayfasında “*Başkanlık Vurgusu İkinci Planda Kaldı*” başlığıyla verilmiştir. Bildirmede ele alındığı haberde siyasal unsurlar

üzerinde daha fazla durulmuş, ekonomik unsurlar daha kısa tutulmuştur. Ekonomik unsurlar ele alınırken bildirgeye yönelik dil “*Davutoğlu, beyannamesinde çalışanların, işçi sendikalarının büyük tepkisini çeken ifadelerden kaçındı*”, “*Prim yapılandırılmaları olmayacağını açıklayan AKP, pembe tablo çizdiği ekonomide krize karşı affi öngördü*” ifadeleriyle belli ölçüde eleştirelilik barındırmıştır (Başkanlık Vurgusu İkinci Planda Kaldı, 15 Nisan 2015, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/255399/Baskanlik_vurgusu_ikinci_planda_kaldi.html, erişim tarihi: 10 Aralık 2015). CHP'nin seçim bildirgesi 20 Nisan 2015 tarihli Cumhuriyet gazetesinin ilk sayfasında “*Kılıçdaroğlu'nun Seçim Manifestosu İş, Ekmek ve Özgürlüğe Dayalı*” başlığıyla geniş biçimde yer almıştır. Haberin spotu “*CHP lideri, “Yaşanacak Bir Türkiye” için yoksulluğu 4 yılda sıfırlama sözü verdi*” ifadesiyle yoksulluk meselesine odağa koyacak şekilde oluşturulmuştur. İlk sayfada “Saydam ve Sosyal Devlet” arabaşlığı aynı meseleye dikkat çekerken, “Vaatler” başlığıyla maddelenmiş olan sosyal politika uygulamaları öne çıkartılmıştır. Ayrıca iç sayfalarda yer alan köşe yazılarından “*Acil Yardım İktidarı*” ve “*Yoksulluk İlk Maddé*” başlıklı yazıların ilk cümleleri haberle ilişkilendirilecek biçimde “üstüste bindirilerek” kullanılmıştır.

HDP'nin seçim bildirgesi 22 Nisan 2015 tarihli Cumhuriyet gazetesinin ilk sayfasında “*Seçim Bildirgesinde Birlik Vurgusu – HDP: ‘Sultan’ın Kabusu Olacağı*” başlığıyla ele alınmış, siyasal unsurlar ağırlıklı bir metin yazılmıştır. “*Vaatler*” başlığıyla maddeleştirilen bildirgeden seçilmiş toplam 6 başlıktan 2'si “*Ücretsiz Elektrik ve Su*”, “*En Düşük Emekli Maaşı 1800 TL*” şeklinde yer aktarılmıştır. “*Sarayı Kapatıp Kaynak Yapacağız*” başlıklı haberde bildirge geniş biçimde yer bulmuş, sosyal politika başlıkları da öne çıkartılmıştır. HDP Genel Başkanı'nın bildirgeyi açıkladığı konuşmasından sosyal politika uygulamalarına “*Gençlere 200 TL*”, “*Gıda Bankası*” arabaşlıklarıyla değinilmiş, bildirgeden alınan kısımlar da “*Elektrik, su ücretsiz*”, “*Emekli maaşı 1800 TL*”, “*Eğitim parasız olacak*” başlıkları sıralanmıştır (Sarayı Kapatıp Kaynak Yapacağız, 22 Nisan 2015, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/259835/Sarayi_kapatip_kaynak_yapacagiz.html, erişim tarihi: 10 Aralık 2015).

MHP'nin seçim bildirgesi 4 Mayıs 2015 tarihli Cumhuriyet gazetesinin ilk sayfasında “*Bahçeli Seçim Beyannamesini Açıkladı: AKP Çalmasını Diye Sona Biraktik*” başlığıyla, yolsuzluk imalı ve milliyetçilik temalı cümlelerle yer almıştır. “*Bahçeli'ye göre MHP 2053'e kadar iktidar*” başlıklı haberdeyse, bildirge çok kısa biçimde ele alınmış, yoksulluk ve sosyal politika alanına dair bir unsur haberde yer almamıştır (Bahçeli'ye Göre MHP 2053'e Kadar İktidar, 5 Mayıs 2015, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/269264/Bahceli_ye_gore_MHP_2053_e_kadar_iktidar.html, erişim tarihi: 9 Aralık 2015).

Sonuç

Verili toplumsal koşullar içinde yoksulluk doğallaştırılmış bir alımlama düzeyi içinde anlamlandırılmaktadır. Bu anlamlandırma pratiği kapitalist rasyonelitleye tutarlı biçimdedir. Kapitalizme birlikte ortaya çıkan sınıflar ve şekillenen sınıfsal ilişkilerle birlikte çalışma eylemi de karakter değiştirmiştir. Yoksulluk kapitalist rasyonelite içinde ortaya çıkan çalışma pratiğine içkindir. Ancak verili yapı ve ilişkiler içinde bu durum görünmez kılınmakta ve doğallaştırılmaktadır. “*Kapitalist, bireyci tüketim toplumunda yaşayan bizim, yaşam oyunumuzda tekrar tekrar atmamız gereken zararlar çoğu durumda, eşitsizlikten çıkar sağlayan ve sağlamayı umanların lehine bilelidir...*” (Bauman, 2014, s. 27). Modern bir oluşum olarak medya, bu durum en önemli taşıyıcılarındandır.

Partilerin seçim bildirgeleri de ağırlıklı biçimde, tüm bu süreçle uyumluluk gösterir. Yoksul, kurtarılmayı bekleyen, muhtaç öznedir. Kurtarıcı ise kudretli, kadir-i mutlak ve şefkatlidir. Kurtarıcı ve kurtarılan ilişkisi içine hapsedilmiş yoksul “*vatandaş kimliğiyle bir bireye (ya da bireyler toplamına) dönüşmekte*”, yoksulluk ise “*bu birey(ler)in hiç değilse minimum düzeyde müktedir hale getirilmesi için alınması gereken önlemlere indirgenmektedir. Bu yönelimin en çıplak karşılığını “temel gelir” ya da “vatandaşlık geliri” önerilerinde gözlemlemek mümkündür*” (Köse ve Bahçe, 2012: 388). 7 Haziran seçimlerinde de yoksulluğun ana akım medyaya yansması bu çerçevede gerçekleşmiştir.

Yoksulluk, medyada onu yaratan koşullar sorgulanmaksızın, aile destekleriyle, sosyal yardımlarla, ücret iyileştirmeleriyle aşılabilir bir sorun olarak ele alınmıştır. Kaynağı itibarıyla bireysel olduğu vurgulanır, çözümü de bireysel düzlemde aranır. Böylelikle yoksulluğu üreten ekonomik-politik dinamikler görünmez kılınır. “*Toplumsal kimliğinden koparılmış yoksul, belirli bir tarihsel oluşum ve belirlenimden soyutlanır*” (Köse ve Bahçe, 2012: 388). Bu durum, medya üzerinden topluma yansır.

Medya, kendiliğinden ve dışsal bir etmen olarak görülemez. Verili hayatın hem biçimlendiricisidir hem de onun tarafından biçimlendirilir. Bu karşılıklı ilişki de üretim ilişkilerinden temellenmektedir. Özel mülkiyet aracı olarak konumlandırılmış olan medyanın üreteceği, yeniden üreteceği ve dolayımlayacağı içerik bu konumlanışla tutarlı olmak durumundadır. Bu tutarlılık, yoksulluğun doğallaştırılması şeklinde bir sonucu da ortaya çıkartmaktadır. Yoksulluk, medya tarafından istenmezmiş gibi görülen, ama aynı zamanda kaçınılmayan bir durum olarak tasvir edilmektedir.

Kaynakça

- AKP Seçim Bildirgesi (2015). <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/2015-secim-beyannamesi-20nisan.pdf>
- Bektaş, A. (2000). Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Chomsky, N. (2000). Halkın Sirtından Kazanç, (çev. Barış Zeren, Deniz Hakyemez), İstanbul: Om Yayınları.
- Chomsky, N. (2012). Medya Gerçeği, (çev. Abdullah Yılmaz, Osman Akınhay), İstanbul: Everest Yayınları.
- CHP Seçim Bildirgesi (2015). http://www.chpcorlu.org.tr/fileadmin/user_upload/secim_bildirgesi-web.pdf
- Clawson, A., Trice, R. (2000). Poverty as We Know It: Media Potrayals of the Poor, *The Public Opinion Quarterly*, Vol. 64, No. 1 (Spring, 2000), pp. 53-64.
- Erdoğan, N. (2001). “Garibanların Dünyası: Türkiye’de Yoksulların Kültürel Temsilleri Üzerine İlk Notlar”, *Toplum ve Bilim*, Sayı 89, ss 7-22.
- Ergül, H., Gökalp, E., Cangöz, İ. (2012), *Medya Ne ki Her Şey Yalan*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Fung, Anthony Y. H. (2006). “Medya Ekonomisinin Politikası ve Medya Politikasının Ekonomisi: Kısa Bir Bakış”, ss. 31-60, (der. Levent Yaylagül, *Kitle İletişiminin Ekonomi Politikası*), Dalbaz Yayınları.
- HDP Seçim Bildirgesi (2015). www.hdp.org.tr/.../HDP%20Seçim%20Bildirgesi%20Tam%20Metin.pdf
- Kutlu, D (2015). *Türkiye’de Sosyal Yardım Rejiminin Oluşumu*, İstanbul: NotaBene Yayınları.
- Köse, A. H., Bahçe, S. (2009). “Yoksulluk” Yazınının Yoksulluğu: Toplumsal Sınıflarla Düşünmek, *Praksis Dergisi*, 19, ss. 385-419.
- Lepianka, D. (2015). Images of Poverty in a Selection of Polish Daily Press, *Current Sociology*, Vol. 63(7), pp. 999–1016.
- McMurria, J. (2008). “Reality TV Desperate Citizens and Good Samaritans : Neoliberalism and Makeover”, *Television & New Media*, Vol. 9, No: 4, pp. 305-332
- MHP Seçim Bildirgesi (2015). https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/MHP_Secim_Beyannamesi_2015_tam.pdf
- Sei-H. K., Carvalho J. P., Davis A. G. (2010). Talking About Poverty: News Framing of Who is Responsible for Causing and Fixing the Problem, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, vol. 87 no. 3-4, pp. 563-581.

Schiller, H. (2005). *Zihin Yönlendirenler*, (çev. Cevdet Cerit), İstanbul: Pınar Yayınları.

Şenses, F. (2002). *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*, İstanbul: İletişim Yayınları.

<http://hdr.undp.org/en/statistics/mpi/>

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1013#

<http://www.cnnturk.com/ekonomi/turkiye/tuikten-yoksulluk-arastirmasi?page=1>

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/255399/Baskanlik_vurgusu_ikinci_planda_kaldi.html

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/259835/Sarayi_kapatip_kaynak_yapacagiz.html

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/269264/Bahceli_ye_gore_MHP_2053_e_kadar_iktidar.html

<http://www.hurriyet.com.tr/17-milyon-yoksula-ayda-720-tl-28780096>

<http://www.hurriyet.com.tr/iste-hdp-nin-ekonomi-vaatleri-28799535>

<http://www.radikal.com.tr/politika/iste-ak-partinin-sosyal-yardim-gercegi-1260849>

<http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/04/15/turkiyeyi-2023e-tasiyacak-yeni-vizyon>

<http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/04/19/kiilicdaroglu-cem-uzan-gibi-konustu>

<http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/04/22/hdpnin-yol-haritasi-dolmabahce-olacak>

<http://www.sabah.com.tr/gundem/2015/05/04/mhpnin-asgari-ucreti-1400-tl>

Extended English Abstract

Media has been the sole instrument of construing, representation and discussion of the economic and political issues. That is why it has a critical role in constituting the social and cultural order. In this context, this study starts from the premise that media has also a role in framing poverty and its social perception. To further investigate this role, firstly, election bulletins prepared by the political parties which participated in the June 2015 elections in Turkey are reviewed in terms of the parties' policy suggestions to solve the problems of the poor and/or poverty. Then the review is expanded by screening of Hurriyet, Sabah and Cumhuriyet dailies.

In the literature, there is a variety in definition of poverty, which stems from the underlying criteria in defining poverty. All these forms of definitions are important epistemologically. The reason is, epistemology of poverty can lead to different inferences: Is poverty to be seen as a problem impossible to eliminate? Or although it is not possible completely to disappear poverty, "to endure" a level possible will be drawn out. Is poverty understood as a problem that can be prevented? Is it going to be considered that a wide range of economic, political and social systems will give rise to poverty?

It is possible to argue that there is an ongoing interest on poverty by international institutions, especially the poverty focused on measurement. This interest has appeared simultaneously in Turkey in a way. Köse and Bahçe (2012) states that the Household Budget Surveys (HBS) run on a regular basis every year by Turkish Statistical Institute (TurkStat) since 2002 can be considered as an indication of interest of official acknowledgment and definition of poverty in Turkey. Data obtained from this survey are set in 2005, published by World Bank and TurkStat under the title "*Turkey: United Poverty Assessment Report*". Since then,, TurkStat released "official poverty" statistics annually. which provide data that show that there are no individuals who spend less than \$ 1 per day, and accordingly it is argued that poverty in Turkey is decreasing (Köse and Bahçe, 2012: s. 400).

It can be said that almost all of the studies on poverty determine poverty reduction and creating poverty prevention programs as a target. Erdoğan (2001:31) puts that the related literature, policies, programs, and even the efforts of "understanding" the poor, refers to some contrary point. Mentality of "management" is being created for poverty, including practices of "civil society organizations", and in this way, poverty and the poor are tried to be "criminalized in broadest terms, regulated, formalized, coded" "made healthy", made productive in the logic of capital."

While social problems are framed in the media within the confines of the dominant ideology, handling of the poverty issue cannot be taken out of the portrayal. Poverty finds itself a place in the media mostly through stereotyping, and there exist a view that poverty stems from the poor themselves. This overview sets out the social perception of poverty (Clawson and Trice, 2000). On the other hand, transferring the lives of the poor by creating a pain sensation and running charity campaigns by using this social feeling reveals an understanding and solution of the problem in the current economic order. Individual volunteering and conscious responsibility are manufactured with temporary prescriptions (McMurria, 2008). Thus, poverty is being defined as an individual problem which is to be resolved by individual executives.

Representation of the poverty in the media, particularly in the news is largely shaped by the individuality axis. Emphasis on individual solutions to poverty is constantly being emphasized, and this emphasis is compatible with the individualist ideology. Personalizing poverty in the framework of individual stories makes the whole that the poverty is embedded invisible and eliminates the context. While economic-political dimension as the source of poverty is being shielded, poverty becomes a naturalized (Emmanuel, Ganguly and Chaitanya, 2012:41)

When the traces of poverty are followed in election bulletins, an insight can be seen as framed above. The election bulletin entitled Always Justice, Always Development on the way to New Turkey prepared for the June 7 Elections by the ruling Justice and Development Party (AKP) was 354 pages and 65.000 words long. The bulletin consisted of six titles, namely, Democratization and the New Constitutional System, Human Development, Qualified Society, Stabilized and Strong Economy, Science, Technology and Innovative Production, Livable Cities, Sustainable Environment and Visionary and Pioneering Country. The first noticeable point in the bulletin is diversification of the Human Development, Qualified Society and the Strong Economy titles as if they are unrelated issues. There are subtitles under the Human Development, Qualified Society title which can be related with education, health care, social security and social policy. An active language and the pronoun "we" are used in the bulletin. In this section, there also exists the subtitle of Social Protection and Fighting Poverty. The Stabilized and Strong Economy title mostly consists of thematic issues as macroeconomic policies, monetary and fiscal policy, production and employment. Although decisions and policy implementations on these issues are interrelated, they are diversified.

Republican People's Party (CHP) has entered the 7 June Elections as the main opposition party and has prepared an election bulletin entitled A Turkey to Live, which is 199 pages and almost 34.000 words. Titles covered in the bulletin are, Great Transformation Targets for a Hopeful Future, Freedom, Constitutional State and Democracy, Employment Generating Inclusive Economy, Solidarity and Social Justice, Qualified Public Service for Citizens, Right to the Nature and the City, Citizen and Value Based Foreign Policy and Information Society. An active language and the pronoun "we" are used in the bulletin.

The election bulletin prepared by The People's Democratic Party (HDP) for the 7 June Elections is 28 pages and almost 8000 words. Main titles of the bulletin are Democracy, Democratic Constitution, Political Parties and Elections Law, Judicial Reform, Press, freedom of Communication and Informatics, Democratic Autonomy and Local Democracy, Kurdish Issue and the Solution Process, Equitable, Liberalistic and Peaceful Foreign Policy, human Rights,

Equity for People, Freedom for Beliefs and Economy. This last title Economy has a wide content. Many titles such as transportation, agriculture, urban life, ecology, social benefits and social security, disabled rights, immigrant rights are covered under this title. Poverty is also handled in this section. Basic frontiers of the economic policies are drawn as “with the society, an equitable, sharing, gender-equal, ecologic ensuring economy (...) priority of the ensuring economy is healthy growth”. Major perspective of this frontier is defined as “increasing the control of laborers as producers of all values yet the ones who have no rights on what they produce, on economic relations” (HDP Election Bulletin, 2015: 27). A passive language is used in the bulletin. Nationalist Movement Party's (MHP) Election bulletin is 257 pages and around 43.000 words and entitled as Social Renovation and Peaceful Future. The titles covered in the bulletin are From the Abdication of Reason to Reasonable State, *National Glance to Era's Dynamics*, “*Global Power Turkey*” *Vision, Our Understanding of Political Power, Basic Views and Targets, Our Understanding of Democracy and Basic Rights and Policies*. Under the *Policies* title, in addition to various titles, there lies economic goals and policies in which production, employment, monetary and fiscal policies, economic growth and trade issues are covered. Fighting Poverty is also a title located under the *Policies* title. Social Protection, Social Security and Pensioners, Woman, Child and Family subtitles are headings where poverty is referred from time to time. Fighting Poverty section is 474 words and the following subsection Social Protection where poverty issue is covered is 1.306 words. A passive language is preferred in the bulletin.

In newspaper analysis, related with the ownership structure of the newspapers, approaches glorifying the policies of the political parties they remain in close conjunction with, or negating or making it invisible the policies of the parties that is seen in the distance can be observed. In given social conditions, poverty is signified in a naturalized interpretation level. This interpretation is consistent with the practice of capitalist rationality. Working action has changed in character in parallel to the emergence of the classes and the formation of the class relations with capitalism. Poverty is inherent in practical work emerging in the capitalist rationality. However, given the structure and relationships in this situation it is rendered invisible and naturalized. "And the dice which we, denizens of the capitalist, individualized society of consumers, must go on casting over and over again in all or most of our life games are in most cases loaded in favour of those who benefit or hope to benefit from inequality..." (Bauman 2014, p. 27). Media as a modern formation, is one of the most important carriers of this situation.

In the election bulletins and the news generated from these bulletins, poor is the “needy” who is waiting to be rescued. Savior on the other hand, is powerful, able and compassionate. The poor imprisoned in the rescuer and savior relationship is at best "transformed into an individual (or individuals in total) with national identity" and poverty is reduced to such measures "that make this(ese) individual(s) able at least at a minimum level". This orientation can be observed in its most naked equivalent as proposals of “basic income” or “citizenship income” (Köse and Gardens, 2012: 388). The reflection of poverty in 7 June elections in mainstream media took place within this framework. Poverty is considered in the media, without questioning the conditions that create it, as a problem which can be overcome with the support of family, social assistance and wage improvements. Poverty, in respect of its source, is emphasized as an individual issue, and the solutions are being sought on an individual level. Thus economic and political dynamics that produce poverty are rendered invisible. “Poor torn from his social identity, is isolated from a certain historical formation and determination” (Köse and Bahçe, 2012: 388). This in return, consolidates its social reflection via media.